VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Budjettiosasto/Jyri Inha 6.11.2018

Eduskunta
Lakivaliokunta

Lausuntopyyntönne 18.10.2018, HE 178/2018 vp

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia (754/2010), rikoslakia (39/1889) ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia (672/2002). Muutosten mukaan rangaistusmääräyksellä tai sakkomääräyksellä ei voitaisi käsitellä rikosasiaa, jos sakotettavan aikaisemmat sakkorikokset osoittavat niiden toistuvuuden ja samankaltaisuuden perusteella ilmeistä piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä ja niiden rikkomisista määrätyistä seuraamuksista. Jos henkilölle on käsiteltävänä olevaa rikkomusta edeltävän vuoden aikana tehtyjen tekojen perusteella määrätty vähintään kuusi sakkorangaistusta, rikkomus käsiteltäisiin tuomioistuimessa. Näin toistuvasti sakkorangaistuksiin syyllistyneille olisi mahdollista tuomita muuntorangaistus, jos sakkoa ei saada perityksi.

Sakon muuntosuhdetta muutettaisiin siten, että päiväsakoin määrätyissä sakoissa nykyisen kolmen päiväsakon asemesta neljää päiväsakkoa vastaisi yhden päivän vankeus. Muuntorangaistuksen vähimmäispituus alennettaisiin 60 päivästä 40 päivään.

Esityksen yleisenä tavoitteena on, että sakoista mahdollisimman suuri osa maksettaisiin vapaaehtoisesti ja että maksamatta jääneet sakot saataisiin perityksi ilman muuntorangaistusmenettelyä tai muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa. Muuntorangaistuksella tavoiteltavan erityisestävän vaikutuksen säilyttämiseksi muuntorangaistus pyritään esityksen mukaan kohdistamaan vain sellaisiin henkilöihin, jotka välttelevät sakkonsa maksua tai eivät piittaa lain kielloista ja käskyistä, vaan syyllistyvät esimerkiksi jatkuvasti lieviin omaisuusrikoksiin. Esityksessä todetaan sen tavoitteeksi muuntorangaistuksen palauttaminen tällaisissa tapauksissa.

Esityksessä arvioidaan siinä tarkoitetuista muutoksista aiheutuvat vuosittaiset lisäkustannukset ainakin 10,8 milj. euroksi. Lisäkustannukset on otettu arvion suuruisina huomioon julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2019-2022.

Valtiovarainministeriön lausunnossa (24.8.2018, VM/1233/00.00.05/2018, liite) esityksen valmisteluvaiheessa todetut näkökohdat on otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa, joskaan esityksessä ei ole nimenomaisesti todettu, että siinä tarkoitetuista muutoksista aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.